ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ PARLAMENTO EUROPEO EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
EUROPÄISCHES PARLAMENT EUROOPA PARLAMENT ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPÉEN PARLAIMINT NA hEORPA PARLAMENTO EUROPEO EIROPAS PARLAMENTS
EUROPOS PARLAMENTAS EURÓPAI PARLAMENT IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT
PARLAMENT EUROPEJSKI PARLAMENTO EUROPEU PARLAMENTUL EUROPEAN
EURÓPSKY PARLAMENT EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI EUROPAPARLAMENTET

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
SENÁT POSLANECKÁ SNĚMOVNA

OHJELMA

YHTEINEN VALIOKUNTAKOKOUS
Euroopan parlamentin ja Tšekin parlamentin aloitteesta

EDISTYMINEN
VAPAUDEN, OIKEUDEN JA TURVALLISUUDEN ALUEELLA

Maanantai 19. tammikuuta 2009 klo 15.00–18.30 ja
Tiistai 20. tammikuuta 2009 klo 9.30–13.00

Euroopan parlamentti, Bryssel
Kokoushuone József Antall 4 Q 2

Johdanto

Amsterdamin sopimuksen tultua voimaan kansalliset parlamentit ja Euroopan parlamentti ovat tavanneet keskustellakseen kysymyksistä, jotka liittyvät vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen kehitykseen. Viimeisten kolmen vuoden ajan myös LIBE-valiokunta on järjestänyt virallisia yhteisiä valiokuntakokouksia yhdessä puheenjohtajavaltion parlamentin kanssa. Nämä tilaisuudet ovat osoittautuneet erittäin onnistuneiksi, koska ne antavat Euroopan parlamentin ja kansallisten parlamenttien jäsenille mahdollisuuden keskustella vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen institutionaalisesta ja poliittisesta kehityksestä – kysymyksistä, jotka ovat erittäin tärkeitä Euroopan kansalaisille.

Tässä yhteydessä yhteisen valiokuntakokouksen on mahdollisuus arvioida Haagin ohjelmaa ja aloittaa keskustelu seuraavan monivuotisen ohjelman valmisteluista vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen alalla. Erityisesti keskitytään unionin kansalaisuuteen käyttäen perustana komission viidettä kertomusta[1].

Lisäksi käsitellään yhtä Euroopan kansalaisuuden erityistä näkökohtaa, joka on EU:n

[1]Komission kertomus: Viides kertomus unionin kansalaisuudesta (15.2.2008 – 30. kesäkuuta 2007). KOM(2008)0085, 15.2.2008.

kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä vapaa liikkuvuus. Yksi tärkeimmistä edistysaskeleista tällä alalla oli direktiivin 2004/38/EY[1] Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella voimaantulo. Tämän direktiivin asianmukainen täytäntöönpano on ehdoton prioriteetti EU:n toimielimille ja jäsenvaltioille. Euroopan komission ja Euroopan parlamentin yhdessä jäsenvaltioiden parlamenttien kanssa tekemän täytäntöönpanotyön analysoinnista keskustellaan tässä yhteisessä valiokuntakokouksessa.

Euroopan unioni vaikuttaa nykyisin vahvasti EU:n kansalaisten jokapäiväiseen elämään. On vahvistettu periaate, jonka mukaan demokratian asianmukaista toimintaa varten kansalaisille ja organisoidulle kansalaisyhteiskunnalle on tiedotettava asianmukaisesti toimista, joita heidän hallituksensa toteuttaa. Tämä helpottaa kriittistä keskustelua ja luo perustan julkisten viranomaisten vastuuvelvollisuuksien takaamiselle. Avoimuus ja kansalaisten oikeus tietoon on laajasti tunnustettu tehokkaimmaksi tavaksi torjua ja ehkäistä korruptiota. EU:n tasolla on kuitenkin vielä tilaa parantamiselle toimielinten avoimuuden lisäämiseksi ja kansalaisten tietoisuuden tehostamiseksi EU:n toiminnasta. Tämän vuoksi yhteisessä valiokuntakokouksessa kiinnitetään erityistä huomiota EU:n ja jäsenvaltioiden päätöksentekoprosessin avoimuuteen

Koska unionin kansalaisuus, liikkumisvapaus ja oikeus tutustua asiakirjoihin ovat demokraattisen ja kansalaisiin suuntautuneen eurooppalaisen yhteiskunnan kolme tärkeää kulmakiveä, on olennaisen tärkeää kuulla EU:n ja jäsenvaltioiden parlamentaarikkojen näkemykset. He ovat loppujen lopuksi kansalaisten pyyntöjen tärkeimmät vastaanottajat ja heillä on tärkeä rooli lainsäädännön ja politiikan muotoilemisessa EU:ssa.

Yleisesti yhteisessä valiokuntakokouksessa keskitytään seuraaviin asioihin:
– kyseessä olevien politiikkojen nykytila
– miten tilanne kehittyy ja/tai miten sen pitäisi kehittyä seuraavina vuosina
– kansallisten parhaiden käytäntöjen vaihto keskustelusta tiedottamiseksi EU:n tasolla
– miten vahvistaa yhteistyötä kansallisten parlamenttien ja Euroopan parlamentin välillä erityisistä kysymyksistä, jotka ovat yhteydessä vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueeseen, ja kuinka vahvistaa suoraa keskustelua Euroopan ja kansallisten parlamenttien välillä.

Kokouksen aikana esille tulevat ehdotukset ja aiheet ovat olennainen osa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 39 artiklassa vahvistettua Euroopan parlamentin vuosittaista keskustelua. Tämä keskustelu päättyy maaliskuussa 2009 Euroopan parlamentin vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueesta antamaan päätöslauselmaan.

[1]EUVL L 158, 30.4.2004, s. 77–123.

KÄYTÄNNÖN OHJEITA KESKUSTELUA VARTEN

- *Kunkin istunnon alustusten kesto on rajoitettu 10 minuuttiin.*
- *Jotta mahdollisimman monet parlamentin jäsenet voisivat osallistua keskusteluun, puheaika rajoitetaan kolmeen minuuttiin puheenvuoroa tai kysymystä kohti.*
- *Jäseniä, jotka pyytävät puheenvuoroa, pyydetään ilmoittamaan puheenjohtajalle nimensä ja parlamenttinsa erityisellä lomakkeella.. Puheenvuorot jaetaan jäsenille pyyntöjen saapumisjärjestyksessä vuorotellen ensin kahdelle kansallisten parlamenttien jäsenelle, sitten yhdelle Euroopan parlamentin jäsenelle jne.*
- *Puhujat, jotka haluavat täydentää puheenvuorojaan, voivat toimittaa etukäteen asiakirjoja (mielellään englannin- tai ranskankielisinä) sihteeristölle sähköpostiosoitteeseen ip-libe@europarl.europa.eu). Nämä asiakirjat ovat saatavilla kokouksen aikana.*
- *Kokousasiakirjoja lisätään osoitteeseen: http://www.europarl.europa.eu/webnp/cms/lang/en/pid/11*

TÄRKEÄ HUOMAUTUS YHTEISEEN VALIOKUNTAKOKOUKSEEN OSALLISTUJILLE

Seminaari on avoin yleisölle. Sellaisten osallistujien, joilla ei ole Euroopan parlamentin kulkulupaa, on kuitenkin turvallisuussyistä hankittava kulkulupa etukäteen. Kulkuluvan hakijoiden olisi otettava yhteyttä seminaarin sihteeristöön (ip-libe@europarl.europa.eu) **ennen 12. tammikuuta 2009**. On tärkeää, että ilmoitat **koko nimesi, osoitteesi ja syntymäaikasi**. Ilman näitä tietoja turvallisuudesta vastaava yksikkö ei voi myöntää kulkulupaa.

Maanantai 19. tammikuuta 2009

Klo 15.00–15.15 TILAISUUDEN AVAUS

Tervetuliaissanat: **Gérard DEPREZ**, Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan puheenjohtaja, **Petr KRILL**, Tšekin edustajainhuoneen EU-asioiden valiokunnan varapuheenjohtaja ja **Luděk SEFZIG**, Tšekin senaatin EU-asioiden valiokunnan puheenjohtaja.

Klo 15.15–17.00 ENSIMMÄINEN ISTUNTO
SUUNTAA-ANTAVA KESKUSTELU TULEVASTA MONIVUOTISESTA OHJELMASTA
VAPAUDEN, OIKEUDEN JA TURVALLISUUDEN ALUEELLA

Puheenjohtaja: **Gérard DEPREZ**, Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan puheenjohtaja.

Alustuspuheenvuoro: **Jacques BARROT**, Euroopan komission varapuheenjohtaja ja oikeuteen, vapauteen ja turvallisuuteen liittyvistä asioista vastaava komissaari

Klo 15.30–15.50 Puheenvuorot

Tomáš GRULICH, Tšekin senaatin EU-asioiden valiokunta
Johan PEHRSON, Ruotsin valtiopäivien oikeusvaliokunnan jäsen

Klo 15.50–17.00 Keskustelu

Euroopan komissio saattoi Haagin ohjelman täytäntöönpanon arvioinnin päätökseen heinäkuussa 2008[1]. Prosessi vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen seuraavan monivuotisen ohjelman painopistealueiden määrittelemiseksi kaudeksi 2010–2014 on alkanut, ja siinä otetaan huomioon ongelmat, joita kohdattiin Tampereen ja Haagin ohjelmien täytäntöönpanossa, yhdessä Euroopan parlamentin vuosittaisen vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueesta käydyn keskustelun antaman panoksen kanssa.

Euroopan parlamentilla ja kansallisilla parlamenteilla on mahdollisuus edistää keskusteluaan kauden 2010–2014 painopistealueista ja asettaa strategiset painopistealueet maahanmuutolle, turvapaikkakysymyksille ja integraatiolle. Tämän istunnon tulokset otetaan huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmassa vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen tulevaisuudesta ja ne välittyvät komission tiedonantoon tulevasta monivuotisesta ohjelmasta.

[1] Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille: Kertomus Haagin ohjelman täytäntöönpanosta vuonna 2007, KOM(2008)0373.

Klo 17.00–18.30 TOINEN ISTUNTO
EUROOPAN KANSALAISUUS JA EUROOPAN KANSALAISTEN JA HEIDÄN PERHEENJÄSENTENSÄ VAPAA LIIKKUVUUS

Puheenjohtaja: **Petr KRILL**, Tšekin edustajainhuoneen EU-asioiden valiokunnan varapuheenjohtaja

Klo 17.00–17.20 Puheenvuorot

Adina Ioana VĂLEAN[1], Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan jäsen
Urszula GACEK[2], Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan jäsen

Klo 17.20–18.30 Keskustelu

Euroopan kansalaisuus taataan automaattisesti kaikille henkilöille, joilla on jäsenvaltion kansalaisuus. EU:n kansalaisena oleminen merkitsee perussopimuksen antamien kaikkien oikeuksien nauttimista, mukaan lukien oikeus liikkua ja oleskella vapaasti EU:ssa. On todellisuutta, että yhä useammat Euroopan kansalaiset opiskelevat, työskentelevät ja asuvat jäsenvaltiossa, jonka kansalaisia he eivät ole. Euroopan kansalaisten pitäisi olla tietoisia Euroopan kansalaisuutensa vaikutuksista, sen hyödyistä sekä myös oikeuksistaan ja velvoitteistaan.

Tässä istunnossa käsitellään kansalaisten oikeuksien oikeudellista ydintä, nimittäin oikeutta liikkua ja oleskella EU:ssa (EY:n perustamissopimuksen 18 artikla ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 45 artikla), oikeutta äänestää ja asettua ehdokkaaksi eurooppalaisissa ja kunnallisissa vaaleissa jäsenvaltiossa, jossa hän asuu (EY:n perustamissopimuksen 19 artikla), oikeutta saada suojelua diplomaatti- ja konsuliviranomaisilta kolmansissa maissa (EY:n perustamissopimuksen 20 artikla), oikeutta vedota Euroopan parlamenttiin ja oikeutta kääntyä oikeusasiamiehen puoleen (EY:n perustamissopimuksen 21 artikla). Direktiivi 38/2004 yhdistää yhdeksi välineeksi unionin kansalaisten maahanpääsy- ja oleskeluoikeutta koskevan monimutkaisen säädösaineiston (kaksi asetusta ja yhdeksän direktiiviä) sekä Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen runsaan oikeuskäytännön. Direktiivi vähentää muodollisuuksia unionin kansalaisten ja heidän perheidensä, myös ”rekisteröityjen kumppaneiden” kohdalla (esimerkiksi lakkauttamalla oleskelulupajärjestelmän unionin kansalaisilta) ja antaa paremman suojan vapaaseen liikkuvuusoikeuteen kohdistuvilta rajoituksilta.

***

Klo 19.00 Illallinen

[1] Valiokunta-aloitteisen mietinnön "*Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella annetun direktiivin 2004/38/EY täytäntöönpano*" (INI 2008/2184) esittelijä.
[2] Valiokunta-aloitteisen mietinnön "*Unionin kansalaisuuden ongelmat ja tulevaisuudennäkymät*" (INI 2008/2234) esittelijä.

Jäsenten ravintola, ASP-rakennus, pohjakerros

Tiistai 20. tammikuuta 2009

Klo 9.30–11.10 KOLMAS ISTUNTO
KRIITTISIÄ NÄKÖKOHTIA EHDOTUKSESTA TARKISTAA ASIAKIRJOJEN SAAMISESTA YLEISÖN TUTUSTUTTAVAKSI ANNETTUA ASETUSTA (EY) N:o 1049/2001

Puheenjohtaja: **Luděk SEFZIG**, Tšekin senaatin EU-asioiden valiokunnan puheenjohtaja

Klo 9.30–10.00 Puheenvuorot

Alexandr VONDRA, Tšekin tasavallan varapääministeri Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajamaan edustajana
Michael CASHMAN[1]**,** Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan jäsen
Margot WALLSTRÖM, institutionaalisista suhteista ja viestintästrategiasta vastaava Euroopan komission varapuheenjohtaja

Klo 10.00–11.10 Keskustelu

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 1 artiklan 2 kohdan mukaan yhteisön toimielinten ja elinten on tehtävä päätökset mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia. EY:n perustamissopimuksen 255 artiklassa määrätään periaatteesta, jonka mukaan EU:n kansalaisilla ja EU:n jäsenvaltioiden asukkailla on oikeus tutustua Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjoihin. Oikeus tutustua asiakirjoihin tunnustetaan perusoikeudeksi EU:n perusoikeuskirjan 42 artiklassa. Perusoikeuteen tutustua EU:n asiakirjoihin sovellettavasta periaatteesta ja poikkeuksista on säädetty yksityiskohtaisesti avoimuusasetuksessa 1049/2001[2]. Kun tämä asetus hyväksyttiin, vallalla oleva poliittinen ilmapiiri kannatti avoimuuden lisäämistä, ja asetus on kokonaisuudessaan toiminut hyvin. Sen toimeenpanon aikana on kuitenkin tullut selväksi, että parantamisen varaa on Euroopan parlamentin vuonna 2006 esittämien pyyntöjen[3] valossa ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti. Euroopan komissio esitti huhtikuussa 2008 ehdotuksen tämän asetuksen tarkistamisesta, mitä jotkut kansalliset parlamentit ovat arvioineet askeleeksi taaksepäin avoimuudessa. Istunnossa voidaan keskustella tästä kiistanalaisesta ehdotuksesta.

[1] Ehdotuksesta Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi annetun asetuksen (EY) N:o 1049/2001 tarkistamisesta laaditun mietinnön esittelijä
[2] Asetus (EY) N:o 1049/2001 Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, jota alettiin soveltaa 3. joulukuuta 2001, EYVL L 145, 31.5.2001, s. 43.
[3] Cashmanin mietintö toimielinten tekstien yleistä saantia koskevista suosituksista komissiolle (2004/2125(INI), A6-0052/2006.

Klo 11.10–12.40 NELJÄS ISTUNTO
AVOIMUUS EU:n PÄÄTÖKSENTEKOPROSESSISSA

Puheenjohtaja: **Gérard DEPREZ**, Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan puheenjohtaja

Klo 11.10–11.30 Puheenvuorot
Jäsenvaltioiden parhaat käytännöt avoimuuden alalla

Beatrice ASK, oikeusministeri, Ruotsin kuningaskunta
Kimmo SASI, Suomen eduskunnan perustuslakivaliokunnan puheenjohtaja

Oikeus tutustua julkisten viranomaisten asiakirjoihin on asian, jota on käsiteltävä EU:n jäsenvaltioiden kaikkien hallitusten ja parlamenttien kanssa. On hyvä tarkastella suuntaukseltaan avoimimpia jäsenvaltioita. Niiden käytäntö voisi olla innoituksen lähde ei ainoastaan asetuksen (EY) N:o 1049/2001 EU:n asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi tarkistamiseksi vaan myös muille kansallisille käytännöille. Lisääntynyt avoimuus päätöksentekoprosessissa EU:n tasolla voisi myötävaikuttaa sen legitimiteettiä koskevien ongelmien ratkaisemiseen ja näin ollen parantaa EU:n julkisuuskuvaa.

Klo 11.30–12.30 Keskustelu

Euroopan oikeusasiamies **P. Nikiforos DIAMANDOUROS**in loppupäätelmät:
"Mitä innoitusta EU:n toimielimet voivat saada jäsenvaltioiden parhaista käytännöistä avoimuuden ja hyvän hallintotavan aloilla?"

Klo 12.40–13.00 TILAISUUDEN PÄÄTTÄMINEN
PARLAMENTTIEN VÄLISEN TYÖSKENTELYALUEEN PÄÄTELMÄT JA TULEVAISUUDENNÄKYMÄT

Päätelmät: **Luděk SEFZIG**, Tšekin senaatin EU-asioiden valiokunnan puheenjohtaja, **Petr KRILL**, Tšekin edustajainhuoneen EU-asioiden valiokunnan varapuheenjohtaja ja **Gérard DEPREZ**, Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan puheenjohtaja.

***

LEHDISTÖTILAISUUS